



**Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen  
Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark  
Brandenburg**

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

**Riedel, Adolph Friedrich**

**Berlin, 1858**

IX. Des Raths zu Stendal Jnnungs-Gesetze für die dortigen Tuchmacher,  
vom 4. Februar 1233.

---

---

**Nutzungsbedingungen**

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54890](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54890)

ad colloquium fratrum veniet; et si honeste se gesserit, ad primam petitionem cum quinque solidis conforcium fratrum poterit adipisci, et magistro sex denarios dabit et si inhoneste uel bene se non gesserit, differri debet ad secundum colloquium et ad tertium. Quicumque autem de civibus nostris intrare voluerit, si probus homo sit et honestus, talentum ad introitum fratribus presentabit et magistro solidum unum. Si vero hospes aliquis homo probus fraternitatem nostram habere decreverit, ad introitum Gilde triginta solidos dabit, et magistro decem et octo denarios. Tempore autem nundinarum, id est fori annualis, quilibet hospes, dummodo de opere non sit, incidere pannum poterit toto foro illo perdurante. Quicumque autem Burgenium nostrorum de officio intrare voluerit, officium suum abjurabit, et ad introitum gilde marcam auri sub gracia fratribus presentabit et magistro decem et octo denarios. Quicumque fratrum pannos in domo sua parare consuevit, et illos more aliorum vendere aut incidere solet, aut cesset, aut fraternitatis sue expers erit. Quicquid vero due partes fratrum decreverint facere, tertia pars omnino debet consentire; quod si noluerit, per tres solidos quilibet emendabit, et ad proximum colloquium eos perfolvet. Quolibet anno unus magister et quatuor alii boni viri, qui rebus gilde presint, fideliter eligentur. Quicumque autem istis institutionibus contrarius fuerit, et magistro et fratribus secundum iustitiam obedire noluerit, ipsius contumacia debet superioris iudicio refrenari. Ut autem hec nostra institutio in suo vigore perhenniter valeat permanere, et ne quisquam sub potestate nostra constitutus ipsam infringere presumat, presentem paginam inde conscribi et sigilli nostri appensione iussimus insigniri. Hujus rei testes sunt: Dominus Hinricus de Stendal, Guntramus notarius, Canonicus in Stendal, Nicolaus parvus, Jordanus Marfilius, Burgeneses in Stendal, et alii quam plures fide digni. Actum anno domini M<sup>o</sup>. CC<sup>o</sup>. XXXI<sup>o</sup>. indictione tertia, idus Maii.

Nach einer Copie vom Jahre 1323, im Gildebuch des Stend. Rathes-Archives No. 53.

#### IX. Des Rathes zu Stendal Innungs-Gesetze für die dortigen Tuchmacher, vom 4. Februar 1233.

In Nomine sancte et individue Trinitatis. Consules de Stendale omnibus hoc scriptum inspecturis seruicium. Ab humana cicius elabitur memoria, quod nec scripto nec uoce testium eternatur. Commendatum igitur esse uolumus tam presencium quam futurorum memorie, quod consilio prius habito cum quibusdam Burgenibus nostris maioribus et cum officialibus, hoc modo decreuimus, quod quicumque burgenium nostrorum officio texendi uti uoluerit, unum stamen\*) habere debet, vel tantum duo, et in possessione sua ponat, et de quolibet stamine tres solidos ad introitum fraternitatis perfoluat. Si vero infra tempus prefixum hos denarios non perfoluerit, et postmodum hoc officium habere decreuerit, non nisi cum viginti tribus solidis poterit adipisci. Quicumque hoc conforcium fraternitatis non habuerit, ipsi nequaquam licebit pannos comparare. Quicumque autem confrater pannos comparauerit contra institutiones fratrum et ipsorum decretum, quod de consilio consulum habere debent, pro tali maleficio talentum ad emendacionem consulis presentabit vel officio suo ad unum annum carebit. Si vero aliquis cum falso panno deprehensus fuerit, pannus comburetur publice, immo ipse auctor sceleris, secundum iusticiam emendabit. Quicumque autem

alienus hoc officio uti uoluerit, primitus ciuilitatem acquirat, et postmodum conforcium fratrum cum viginti tribus solidis intrabit. Si vero alicuius officialis\*\*) heres officium patris habere decreuerit, ad introitum fratrum tres solidos persoluet. Volumus eciam, ut quilibet confrater pannos suos sicet, ubi optinere possit. Concedimus eciam ut quicumque hoc officium primitus habuerit, si forte instrumentum ponere non possit, in alterius stamine pannos comparet et operetur. Quicumque eciam uxorem duxerit, cujus maritus hoc officium habuerit, fraternitatem istam cum tribus solidis intrabit. Et omnis, qui hoc officium est habiturus, in presencia consulum recipiet. Quicquid autem de emendacionibus collatum fuerit et de introitu fratrum receperint, totum cedit in usus ciuitatis et est consulibus presentandum. Ut autem hoc factum nostrum ratum et stabile permaneat, litteram istam inde scribi fecimus et sigilli nostri robore firmari. Datum anno dominice incarnationis M<sup>o</sup>. CC<sup>o</sup>. XXXIII<sup>o</sup>., II<sup>o</sup>. non. februarii. Huius institucionis sunt Consules: Giselbertus de Cimiterio, Bernardus, Euerardus, Teodericus, Baruot, Ezcelus longus, Wilhelmus sclauus, Hartung de sandowe, Johannes puer, Arnoldus sapiens, Arnoldus de foro, Hinricus rence.

Nach dem Originale des Stendalschen Rathesarchiues No. 4.

\*) Ueber dem Worte stamen steht von gleichzeitiger Hand geschrieben tov.

\*\*) Ueber officialis steht von gleichzeitiger Hand confratris.

X. Pappst Gregor IX. verbietet Allen, welche keine Minoriten sind, sich einer ähnlichen Tracht zu bedienen, am 13. Dezember 1240.

Gregorius, episcopus, seruus seruorum dei. Dilectis filiis Generali ministro et fratribus ordinis fratrum Minorum salutem et apostolicam benedictionem. Quia confusio habitus sepe confusionem inducit ordinum et etiam animorum, auctoritate presentium districtius inhibemus, ut nulli, siue sit in religionis ordine vel extra ordinem constitutus, habitum vestrum aut ita consimilem, quod propter eum frater Minor credi possit, deferre liceat absque mandato sedis apostolice speciali. Ceterum ut dicta inhibito maiorem consequatur effectum, statuimus ut hii, qui habitum vestrum vel sibi predicto modo consimilem deferre presumpserint, ad deponendum ipsum per diocesanos locorum, cum a uobis requisiti fuerint, monitione premissa per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compellantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis constitutionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Laterani, Idus Decembris, Pontificatus nostri anno quartodecimo.

Nach dem Originale im archivalischen Nachlaß des St. Annenklosters in Stendal.